

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 7. De Commendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

ma speciali; Abb. c. *postulati*, de rescriptis.

Quæstio est 3. an Clericus habens sufficiens patrimonium ad vitam honestè sustentandam, possit nihilominus beneficium petere, & accipere licitè? R. posse, quia nemo est fraudandus mercede suâ. Beneficium autem est laboris & officii spiritualis merces; sic Innoc. Host. & Abb. in cit. c. *postulati*.

267 Præter hæc not. 1. quando diximus ad titulum pro sacris Ordinibus sufficere patrimonium, intelligi de illo, quod quis habet cum jure in re, non autem, jure solum ad rem, sic Azor cit. q. 6. Hinc electus ad beneficium sed nondum confirmatus, ad ejus titulum ordinari non potest. Nec obstat L. *qui actionem*, ff. de reg. juris, ubi dicitur: *qui actionem habet ad rem recuperandam, ipsam rem habere videtur*; quia lex illa loquitur de recuperatione, per rei vindicationem, seu actionem realem, quæ supponit jus in re.

268 Not. 2. per patrimonium hic non intelligi bona mobilia, nisi talia sint, quæ statim converti possint instabiles, & sufficientes redditus annuos. Hinc ordinatus in sacris, quia dixit se habere sufficiens patrimonium, cum tamen non haberet, nisi mobilia, non excusatur à pœnis juris, nisi talia sint, quæ saltem convertat in redditus annuos, ut dictum est, sic Azor cit. q. 7. quando autem movetur quæstio, an patrimonium, ad quod ordinari desiderat, sit sufficiens, nimirum ad vitam ordinandi? id esse decidendum arbitrio Judicis, qui vel est Episcopus, vel Judex apud quem jurati testes dant de sufficientia testimonium, notarii fide subscriptum. Sed de hoc, vide novam constitutionem Innocentii XI. de qua latè actum est lib. 1. tit. 11.

Not. 3. Patrimonium esse sufficientem titulum ad Sacros Ordines, modò sufficiat ad ordinandi honestam sustentationem, licet adhuc non sit divisum à cummuni massa hæreditaria ipsi communi cum aliis fratribus, sic Azor cit. q. 9.

Not. 4. per statuta, quæ fiunt de Beneficiatis, non comprehendunt Clericos, habentes solum titulum patrimonii, vel quid simile, quod beneficium non est, intellige saltem in odiosis, ut eruditè ob-

Tom. III.

servat Azor loc. cit. demum, ad multas anxietates cavendas, evitandas, Beneficiatos non esse cogendos ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissima consuetudine non tenentur, sic Barbosa in Sess. 7. c. 5. *Trid. de reform. n. 8.*

§. 7.

De Commendis.

Quid sit beneficium in commendam 269 alicui dari, vel conferri? diximus n. 274. ubi etiam præmisimus, commendam, aliam esse perpetuam, aliam, temporalem, & hanc non esse beneficium Ecclesiasticum ex n. cit. illamque fieri, in utilitatem Commendatarii, istam regulariter, in commodum Ecclesiæ commendatæ, quibus positus.

Quæres 1. quo jure, ac potestate gaudeat Commendatarius perpetuus? R. quòd juribus gaudeat iisdem, quibus gauderet proprius Beneficiatus, sic Garcia p. 4. de beneficiis c. 4. n. 48. Unde fructus beneficii commendati, seu, (ut notat Rebuff. cit. de Commendis n. 1.) in custodiam dati, facit suos, & liberè de illis disponere potest libertate, quam jure habent alii beneficiati. Garcia cit. n. 20. Similiter sicut, quilibet alius Beneficiatus sic talis Commendatarius, potest locare fructus, & possessiones Ecclesiæ commendatæ, ut notat Rebuff. cit. n. 40. ex modis acquirendi beneficium, etiam unum esse, cum Ecclesia commendatur alicui, ut eam non tituli, sed commendationis jure administret, ut notat Azor p. 2. l. 6. c. 31.

Quæres 2. An Ecclesia Parochialis 270 ab Episcopo commendari possit? R. posse, id exigente necessitate, vel evidenti utilitate Ecclesiæ, sed tantum ad 6. Menses, per c. *Nemo 15. de Elect. in 6.* ubi Gregorius X. *nemo*, inquit, *deinceps parochialem Ecclesiam, alicui, non constituto in etate legitima, & Sacerdotio, commendare præsumat: nec tali etiam, nisi unam: & evidenti necessitate, vel utilitate ipsius Ecclesiæ suadente.* Hujusmodi autem commendam (ut præmittitur) ritè factam, declaramus, ultra semestris temporis spatium non durare. Statuentes, quicquid

I fecus

secus de commendis Ecclesiarum parochialium actum fuerit, esse irritum ipso jure; hoc tamen limitandum videtur, ut id, quod dictum est, non possit Episcopus, nisi talem Ecclesiam commendet, eo quod ipse Rector ejus Ecclesie sit; vel Rector illius sit mente captus, aut absens non relicto Vicario; quia tunc commendari potest, quamdiu durat carentia, vel absentia, etiam finito semestri, idem die de Coll. Canonorum, sede vacante, si post semestrem nondum creatus sit Antistes. Extra hos casus, ut notat Azor g. 3. non potest finito semestri ulterius commendari. c. Commissa 35. de Elect. in 6. quod tamen videtur intelligendum, nisi duret eadem necessitas, vel utilitas; nam eo casu posse illud ad aliud semestrem commendari, tradit Azor p. 2. l. 5. c. 29. g. 7. Barbof. in dict. c. Nemo n. 9.

271 Exallato textu deducitur, Parochialem Ecclesiam non posse authoritate Episcopi commendari Clerico, nisi habenti legitimam aetatem, scilicet agenti annum 25. *Gl. in c. Nemo de Elect. in 6.* nec nisi ad Sacerdotium promotus *Gl. in loc. cit.* nec nisi uni, unam Ecclesiam Parochialem, nec, nisi cogatur illius evidenti necessitate vel utilitate, ut dicitur in *cit. c. Nemo*. Quamvis autem Ecclesia commendata dicatur quasi deposita apud alterum, non sequitur tamen omni ex parte naturam, & conditionem depositi. Nam *Commendatarius* & Ecclesie commendatae rebus potest impensas facere &c. ut diximus n. 269. non autem *Depositarius*, ex re deposita.

272 Præter hæc *Not. 1.* Si quis cupit impetrare Ecclesiam commendatam, tanquam vacantem, debere in Supplicatione mentionem facere *commendationis*, aliàs concessio erit subreptitia, & nulla, ita Francus in *cit. c. Nemo*: postquam autem Episcopus alicui commendavit Ecclesiam ad 6. Menses, sine Clausula: *Donec ipse voluero*, non potest eam, *nutu suo*, ante semestrem tempus revocare, ut volunt aliqui, quia jure statuti sunt 6. Menses *c. dudum de elect. in 6.* Rebuff. in Praxi p. 1. tit. de *Commend. n. 58.* secus, si addidit præfatam clausulam; quamvis aliqui probabilius teste Azor g. 6. putent, quod possit revocare simpliciter, esto clausulam illam non addiderit, quia tempus

ibi oppositum est, *ne ultra*, non verò, ut revocatio fieri non possit *prius*: *Commendatarius* autem perpetuum nec ipse Papa, sine justa causa revocat. Hoc ipso autem, quod Pontifex aliquam Ecclesiam commendaverit, *etiam ad tempus*, censetur affecta, hoc est, ipsius juri, & potestate subiecta, ut eam nullus inferior, etiam elapso illo tempore, conferre possit, Azor *cit. g. 7.*

Not. 2. *Commendatarius* perpetuum, coram Pontifice, non autem Ordinario, posse Ecclesiam commendatam deponere *in favorem alterius*, sic Joannes Monachus in *c. Nemo*, de elect. in 6. quia quasi jus, & titulum habet in ea, secus, temporalis. Is enim potest coram Ordinario quidem *absolutè, & simpliciter* cedere, sed *non in favorem tertii*, quia in ea jus non habet, nec titulum. *Not. 3.* habentem Ecclesiam jure tituli, auctoritate Papæ, non autem Ordinarii, posse eam habere jure *Commendationis*; sic Azor g. 10. *Not. 4.* habentem jus conferendi beneficium, *jure communi*, habere etiam auctoritatem illud temporaliter commendandi, secus, si jure *speciali* puta privilegio, consuetudine, præscriptione. *Not. 5.* si Papa alicui commendet Ecclesiam *simpliciter*, quin scilicet exprimat tempus certum, vel perpetuum, videri commendasse in perpetuum, nam si secus, debuisset exprimi certum tempus.

Not. 6. Eum, qui habet Ecclesiam 274 sibi ad sex Menses commendatam ab Episcopo, ante lapsum termini posse à Papa impetrare ejusdem prorogationem etiam in perpetuum, si exprimat, *esse commendatam solum ad tempus*; sic Rebuff. *cit. n. 31.* *Not. 7.* Ecclesias Parochiales, & curatas, commendari quidem posse ab Episcopo ad 6. Menses, beneficia tamen simplicia non solere commendari, & Abbatias, Prioratus, ac Præposituras, sicut & beneficia regularia, commendari à solo Papa; sic Azor *cit.* quamvis Castropalaus *tr. 13. de benefic. D. 1. p. 8. n. 5.* doceat, beneficia simplicia, etiam ultra semestrem, posse commendari ab Episcopo, exigente utilitate Ecclesie, si de proprio Beneficiato non providetur. *Not. 8.* quod habens Ecclesiam Parochialem *jure tituli*, spectato *jure communi* possit *aliam* obtinere

neri, *jure commendationis*. Nam jure communi duæ Ecclesiæ possunt simul obtineri, una, *collata*, altera, *commendata*, c. *qui plures* 21. q. 1. ibi: *qui plures Ecclesias retinet, unam quidem titulatam*, aliam verò, *sub commendationes retinere debet*; sic ibid. Leo VI.

275 Dixi, *spectato jure communi*. Nam jure novo CC. Trident. Sess. 7. c. 2. & 4. non potest Castropalaus tr. 13. de benefic. D. 1. p. 8. n. 6. hoc tamen intellige, de commenda perpetua. Nam commenda temporalis non obstat Tridentinum ut notat Castropalaus cit. n. 7. Porro, dictum c. 2. sic loquitur: *Nemo, quâcunque etiam dignitate, gradu, aut præminentia, præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedralis Ecclesias, in titulum, sive commendam, aut alio quovis nomine, contra Sacrorum Canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum valde felix sit ille censendus, cui unam Ecclesiam bene, ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute, regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis Decreti tenorem nunc detinent, unâ, quam maluerint, retentâ; reliquis infra sex Menses, (si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, aliâs infra annum) dimittere teneantur: alioquin Ecclesiæ ipsæ, ultimò obtentâ duntaxat exceptâ, eo ipso vacare censeantur; & deinde c. 4. quicumque de cætero plura curata, aut aliâs incompatibilia beneficia Ecclesiastica, sive perviam unionis ad vitam, seu commenda perpetua, aut alio quocunque nomine, & titulo, contra formam Sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentii III. (quæ incipit, *De multa*) recipere, ac simul retinere præsumperit, beneficiis ipsis, juxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso jure, etiam præsentis Canonis vigore, privatus existat.*

276 Not. 9. Olim Ecclesias cœpisse commendari *ad tempus*, donec idoneus ejus Rector crearetur; deinde autem, ex variis causis, Pontifices cœpisse beneficia etiam regulatia, quandoque etiam in *perpetuum* commendare, de quibus Azor cit. q. 20. in quæstione autem, *quid circa fructus Ecclesiæ commendatæ possit Commendatarius temporalis?* R. quod de illis nihil disponere possit, nisi ex parte, quæ in sui

Tom. III.

suorumque sustentationem designatur, ut ait Gl. in c. *Nemo de elect. in 6.*

Quæres 3. cum dixerimus, Episcopus 277 pum beneficia Parochialia commendare posse *ad semestre*, à quo die computari debeat hoc semestre? R. posse computari, non à die *vacantis*, sed ab ultimo die *semestris* Episcopo concessi ad providendum; quia *commendare* est quidam quasi modus providendi, & cujusdam quasi tituli Collatio. Si autem quæras, an si Pontifex alicui *seculari* Clerico commendet beneficium regulare, *commendatus* teneatur religionem profiteri? sicut ex dict. debet *titularis*? R. negativè, sic Garcia cit. c. 5. n. 28. quia de hoc casu, quando commendatio fit à Summo Pontifice, nihil constitutum est in eo jure, quod agit de casu priori.

Quæres 4. An etiam hodie, ac post 278 Tridentinum, commenda temporales sint in usu? R. ex Trident. Sess. 24. de Reform. c. 18. beneficia curata, & Parochialia non amplius *ad tempus* commendari, sed in illis, dum de Rectore provideatur, Vicarios constitui, sic Garcia de benefic. p. 4. c. 5. n. 15. Verba Tridentini sunt: cum Ecclesiæ Parochialis Ecclesiæ *vocatio* per obitum, vel resignationem, etiam in Curia, seu aliter; *quomodocunque contigerit*, etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia *reservata*, vel *affecta* fuerit generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti, seu privilegii in favorem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum, *debeat Episcopus statim, habitâ notitiâ vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, ejus arbitrio fructuum portionis assignatione, constituere*, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, *donec ei de Rectore provideatur*. Unde nunc solum commenda *perpetua* in usu sunt, quas facit *solus* Pontifex; non autem Legatus de latere, vel ullus alius, sic Castropalaus cit. n. 9. In quæstione autem, an beneficium perpetuò commendatum *vacet obitu Commendatarii?* sunt plures, qui affirmant, sed negativam probabiliorem judicat Castropalaus cit. n. 11. volens illud non morte *Commendatarii* vacare, cum illi commissum sit solum, ut custodiat, sicut erat ante, sed vacare *à tempore obitus ejus, qui habuit in titulum.*